

Historieglimt 168

Sirkus shopping

Språklig er navnet på det store nye kjøpesenteret på Leangen en pussighet med både et engelsk og et norsk ord slik som City Lade og City Syd også har. Egentlig er sirkus et latinsk ord for sirkel, en sirkelrund bygning. I Romerriket var det mange slike arenaer med til dels blodige forestillinger blant annet med kristne som ble revet i hjel av sultne løver. Ordet shopping jo er engelsk for å handle i en butikk. Begge ordene har glidd inn i bevisstheten som velbrukte norske ord. Nå er det nye kjøpesenteret på Strindheim slett ikke noen rund bygning. Nordmenn flest forbinder sirkus med klovner, dyr, musikere og akrobater som underholder i store telt. Det er denne assosiasjonen som skal forbindes med kjøpesenteret som har en liten scene der det fremføres musikk og ulike forestillinger.

Sirkus Shopping er etter trøndersk målestokk et stort moderne kjøpesenter. Både i 2013 og 2014 ble det som ett av tre nordiske sentre nominert til prisen som årets kjøpesenter av paraplyorganisasjonen Nordic Council of Shopping Centers. Det er en stor ære å bli nominert og det forteller mye om kvaliteten på senteret. Det ble åpnet 4. oktober 2012 etter å ha blitt planlagt og bygd helt fra grunnen av. De nåværende eiere overtok i 2002 KBS Stormarked som i 2010 ble revet ned for å gi plass for det nye. Det er på 65.000 m² i to etasjer med parkeringskjeller med 850 parkeringsplasser. Det gir plass til omkring 100 handelsbedrifter av mange ulike typer. Tar vi med leilighetene er arealet på 72.000 m². I tillegg til forretningsarealene gir senteret nemlig plass til store tilbygg. Over kjøpesenteret mot øst befinner seg Toppen helsetjenester og Toppen næringscenter. I tre egne tilbygg på taket av kjøpesenteret er det 81 leiligheter (55 til 120 m²) av høy standard. Hovedentreprenøren for anlegget var Skanska som også disponerer leilighetsbyggene.

Det sentrale i anlegget er de mange butikkene og spisestedene. Som nær nabo som har fulgt utviklingen fra før KBS ble til, gjør en seg mange tanker om utviklingen av detaljhandelen. Da vi flyttet til strøket i 1966 hadde vi i Innherredsveien 134 Haarbergs kolonialforretning, som var en grei butikk for dagligvarer. Så kom KBS Stormarked i 1973 og det store ombygde KBS i 1985. Vi har i alle år hatt det samme innkjøp av dagligvarer og unntaksvis kjøp av andre varer og tjenester. Vi har med en viss undring lest reklamen om alt som er nytt og spennende, men for oss har det jevne innkjøpet til det daglige forbruket dominert vår interesse. Større enheter er tidens slagord. Elimineringen av melkebutikker, kolonialhandler, alle slags små forretninger og spesialbutikker har gått sin gang. Mangel på parkeringsmuligheter har vært en hovedsak i utryddelsen av de mindre butikkene. Lettvint parkering har blitt en magnet for kjøpesentrene, men hva med en fremtid der bilbruk må reduseres drastisk? Det er naturlig å spørre hva som kommer til å avløse de store kjøpesentrene.

På Sirkus Shopping begynte frafallet av butikker ganske snart. Mediene har vært svært opptatt av konkurser som blir slått stort opp. Det er fristende å spørre hvorfor nettopp denne interessen er så stor. Værer journalistene større skandaler i kjølvannet? Det må være litt av et sjansespill å bygge og drive et slikt stort senter. En typisk utvikling er at selskaper som driver en rekke kjeder, kjøper opp stadig flere kjøpesentrer. Disse igjen seiler på en stor lånebølge fra finansieringsselskapene. Citycon som nylig kjøpte Solsiden, er et Tel Aviv-basert selskap som eier og driver 453 kjøpesentrer i 20 land! La oss se litt på konkursene. Vi skulle ha hatt plass nok til å analysere hver enkelt konkurs, men vi må nøye oss med å nevne noen av dem. Allerede året etter åpningen, i juli 2013, stengte spisestedet Noora. I juni 2014 ble morselskapet til klesbutikken Oxy slått konkurs. 14. november samme år ble det indiske spisestedet Curry & Karma lagt ned. Andre nedleggelse er design- og digitalbutikken Wyfee som var eid av Eplehuset, og hamburgerrestauranten Burgy. Nedleggelsen av Burgy ble begrunnet slik: «fordi kjedesatsingen ikke lyktes». Man hadde åpenbart regnet med en helt annen oppslutning enn publikum sørget for. De nedlagte virksomhetene blir enten erstattet av andre eller refinansiert.

De omtrent hundre virksomhetene er for mange til at alle kan nevnes. En besøkende blir slått av de mange klesbutikkene, særlig for kvinner, og rekken av de ulike spisestedene. Posten savnes. På Sirkus Shoppings hjemmesider grupperes virksomhetene i syv kategorier: «*Mote & trender, Hjem & interiør, Fritid & underholdning, Smykker, briller & ur, Helse & velvære, Mat & servering og Service & tjenesteytende.*»

I 2015 er det 42 år siden handelen på Strindheim, eller heller på Falkenborg gårds grunn, startet. Det var de to kjøpmennene Rolf Kjerringvåg og Arne Bringedal fra Trondheim og bondesønnen Lars Sjømo fra Hølonda som i 1973 satte opp et stort lagerskur på 1600m² og startet handel. Det lå strategisk til ved Innherredsveien i krysset ved Strindheim skole med stor trafikk. De brukte forbokstavene i etternavnene sine og åpner KBS Leangen Stormarked som snart var landets største dagligvarehandel. Det gikk bra. De hadde truffet en tone i tiden. I 1985 kjøpte de et nabobygg som var en bilhandel. Bygningene ble føyd sammen og åpnet som kjøpesenter. Det fikk 47 butikker og 400 utendørs parkeringsplasser. I 1993 ble navnet endret til KBS Kjøpesenter. I 2002 ble Realinvest med søskenparet Mona og Hans Hoff nye eiere. I 2010 ble KBS revet for å gi plass for det nye. På mindre enn to år stod det klart. Byggingen falt sammen med den konstrueringen av Strindheimtunnelen og det nye trafikkmaskinen i Strindheimkrysset.